Raadsinformatiebrief

Datum	28 maart 2023	Zaaknummer	2320218
		Portefeuille	Leefbaarheid
			H.J. Compagne
Onderwerp	Leefbaarheidsmonitor Meierijstad (tweede meting)		

Behandeling in commissie
Niet van toepassing

Kennisnemen van:
De online leefbaarheidsmonitor Meierijstad 2022, en bijbehorende rapportage van Bureau Companen.

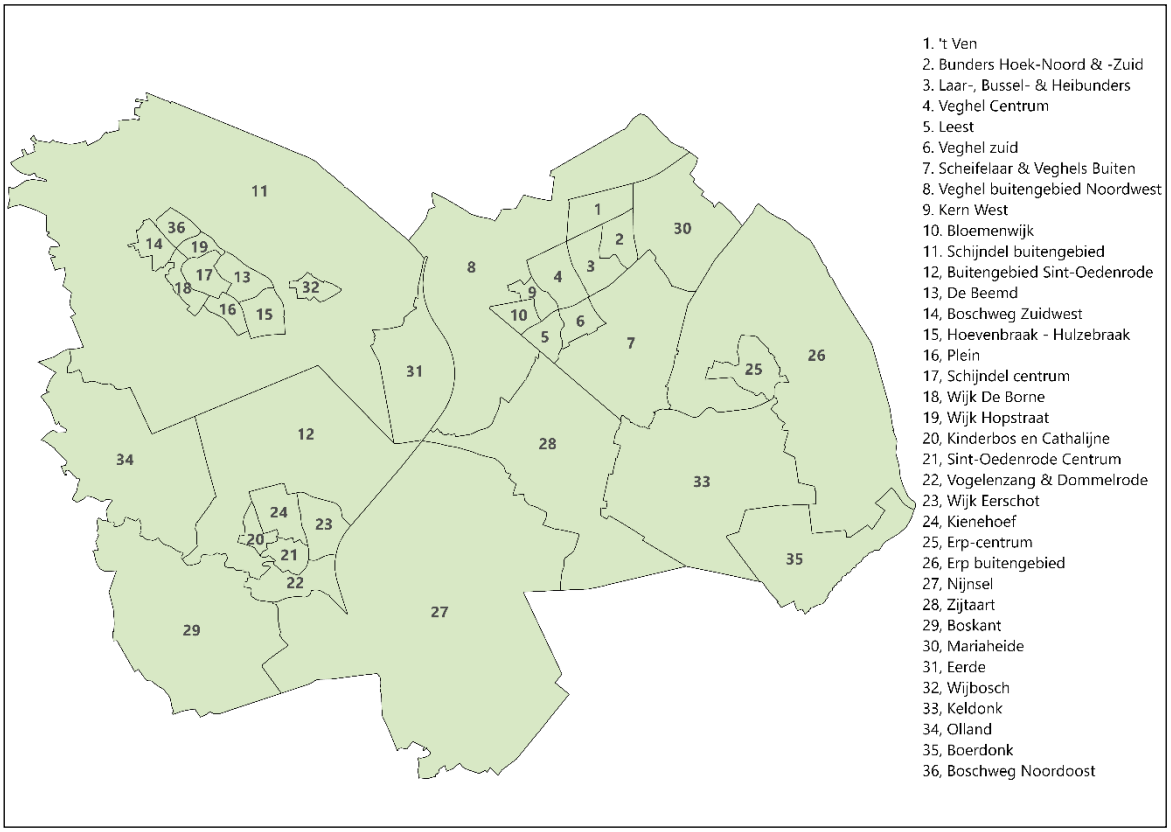
Aanleiding
Meierijstad wil een leefbare gemeente zijn waarin inwoners kunnen wonen en leven in een prettige en veilige omgeving, een gemeente waar inwoners zich thuis kunnen voelen. Om de leefbaarheid in Meierijstad gebiedsgericht in kaart te brengen is in 2019 de leefbaarheidsmonitor ontwikkeld, en een eerste meting gedaan. In het najaar van 2022 is een tweede meting uitgevoerd. Voor het eerst is nu een vergelijking door de tijd heen mogelijk. In verband met deze vergelijkbaarheid is de vragenlijst grotendeels gelijk gebleven ten opzichte van de vorige keer.
De monitor geeft op tal van onderwerpen inzicht in de leefbaarheidsbeleving van inwoners van de wijken en dorpen, aangevuld met beschikbare objectieve informatie (registraties) over de leefbaarheid. In de leefbaarheidsmonitor zijn wederom ook vragen uit de veiligheidsmonitor Meierijstad opgenomen, zodat beide één integraal instrument vormen. De monitor is online beschikbaar voor eenieder, via **www.meierijstad.nl/leefbaarheidsmonitor**. Daarnaast heeft Bureau Companen een rapportage op hoofdlijnen opgesteld. Deze is als bijlage bijgevoegd.

Over de monitor en de meting
De meerwaarde van de monitor is dat verschillende gegevens bijeen worden gebracht en deelbaar worden gemaakt in een online omgeving (openbaar). Daarmee biedt het eenzelfde uitgangspunt voor gesprek, voor vergelijking tussen gebieden (wat kunnen we van elkaar leren?) en is bij een reeks van metingen een ontwikkeling in de tijd te zien.
Uiteindelijk moet de monitor een representatief beeld geven van de leefbaarheidssituatie over 36 gebieden in Meierijstad. De gemeente heeft – net als bij de eerste meting – bureau Companen in de arm genomen om de meting uit te voeren.

Deelname

Medio september zijn per post zo'n 27.000 uitnodigingen verstuurd om deel te nemen aan de leefbaarheidsenquête. Dit betreft een representatieve steekproef onder de bevolking van 18 jaar en ouder om zo een goed beeld te krijgen voor alle gebieden. Vanuit heel Meierijstad hebben bijna 7000 inwoners de enquête ingevuld. Hiermee is een *response rate* gehaald van 131% (er waren 5330 ingevulde enquêtes nodig om een goed beeld te krijgen) – waarbij de respons zo gespreid is dat op het niveau van 36 gebieden voldoende enquêtes zijn afgenomen. De uitgevoerde enquête geeft daarmee een goed beeld van de ervaren leefbaarheid in wijken en dorpen in Meierijstad en een zeer scherp beeld van de beleving op gemeenteniveau. Daarbij is uitgegaan van gangbare normen voor betrouwbaarheid en foutmarges.

Figuur 1: gebiedsindeling leefbaarheidsmonitor – meting 2022

Hoofdthema's

Met het oog op de vergelijkbaarheid zijn de enquêtevragen dezelfde als in 2019. Zoals ook in de vorige meting is het begrip leefbaarheid opgedeeld in drie hoofdthema's: fysiek/ sociaal/ veiligheid, waarbij de focus ligt op de woon- en leefomgeving. Daarbij is via de enquêtevragen naar de beleving van de inwoners gevraagd. Denk hierbij aan: beleving van het onderhoud en voorzieningen, thuisvoelen in de buurt en overlastervaring. Deze indeling naar drie domeinen, is ook terug te vinden in de online monitor.

Daarnaast is er in de monitor een domein ‘algemeen’, waar wordt ingegaan op de algehele beleving van de buurt en of de leefbaarheid in de buurt in de beleving van buurtbewoners de afgelopen periode vooruit is gegaan, gelijk is gebleven of achteruit is gegaan
Deze informatie over de beleving van inwoners is in de monitor aangevuld met beschikbare registraties vanuit bestaande bronnen bij CBS, gemeente en maatschappelijke partners. Denk hierbij aan: meldingen openbare ruimte en aantallen delicten.

Totaaloverzicht
In de monitor is ook een totaaloverzicht opgenomen van de scores op alle onderscheiden domeinen en thema’s. Dit totaaloverzicht is in te zien voor 36 individuele wijken en dorpen, selecties van wijken en dorpen of voor de hele gemeente. Daarbij is het ook mogelijk om selecties te maken van domeinen en thema’s die getoond moeten worden. Zo kan door in te zoomen op de gewenste delen van de monitor snel overzicht worden verkregen in de grote hoeveelheid beschikbare uitkomsten.
De ontvangen enquêtegegevens zijn anoniem en vertrouwelijk verwerkt (in lijn met de AVG en gebruikersovereenkomst). Helaas is er bij de verzending van de uitnodigingsbrieven naar sommige inwoners een dubbele brief verstuurd. Het onderzoeksbureau heeft dit bij de verwerking van de resultaten kunnen corrigeren en dit heeft geen invloed gehad op de resultaten van de meting.
De gebiedsindeling is op enkele punten iets gewijzigd ten opzichte van de vorige meting. Het gebied ‘Veghel-Zuid’ was in de vorige meting relatief groot. Dit gebied wordt gesplist in enerzijds het ‘oude’ Veghel-Zuid en anderzijds Scheifelaar / Veghels Buiten (waar veel nieuwbouw is bijgekomen afgelopen jaren). Enkele relatief kleinere gebieden zijn in deze meting samengevoegd: Bunders Hoek-noord / Bunders Hoek-Zuid, en Laarbunders / Busselbunders.
Met deze tweede meting is de monitor ook nog verbeterd op het gebied van digitale toegankelijkheid, en is er de keuze voor een ‘computer/tablet’-weergave of ‘telefoon’-weergave.

Meting 2022: conclusies op hoofdlijnen
Hieronder vindt u de conclusies op hoofdlijnen, op basis van de meting 2022. Let wel: per gebied verschilt dit beeld. Hiervoor is de monitor zelf te raadplegen.

Algemeen beeld
“Opnieuw een uitstekende score voor een prettige woonplek”, zo is de algemene conclusie van Bureau Companen op basis van deze tweede meting. De hoofdpunten waarop zij deze conclusie baseert zijn de volgende:

- Het algemene rapportcijfer voor ‘prettig wonen in de buurt’ is onveranderd gebleven ten opzichte van de vorige meting in 2019. De inwoners waarderen dit nog steeds met een rapportcijfer 7,9[1] (Meierijstad gemiddeld).
- In 2019 vond 6% van de ondervraagden dat de buurt er de afgelopen tijd op vooruit was gegaan, in 2022 is dit 8%. Het aandeel inwoners dat hun buurt achteruit vindt gegaan is iets afgenomen, van 22% naar 20%.
- De wijken/dorpen die een 8 of hoger als gemiddeld rapportcijfer geven zijn over het algemeen dezelfde als in 2019.

[1] Ter vergelijk: landelijk gemiddelde waardering voor de leefbaarheid in de buurt is een 7,6 (bron: Landelijke veiligheidsmonitor 2021).

- Over het algemeen voelen inwoners zich nog steeds veilig in Meierijstad: zij geven als gemiddeld rapportcijfer voor veiligheid in de buurt een 7,9[2]. In 2019 was dit cijfer een 7,8.

Tegelijkertijd is er op sommige punten ook een enigszins dubbel beeld in de beleving te zien. Zo is bijvoorbeeld het algemene cijfer dat inwoners van wijk De Leest geven voor 'prettig wonen in de buurt' gestegen ten opzichte van 2019 (van een 7,3 naar een 7,6), maar hebben tegelijkertijd meer mensen het gevoel dat de buurt achteruit is gegaan. En ook geven in sommige gebieden inwoners een hoog cijfer voor 'prettig wonen', (bijvoorbeeld een ruime 8) maar hebben toch nog zo'n 20% van de inwoners het gevoel dat het achteruit is gegaan (bijvoorbeeld in Olland, Boskant, Keldonk). Onderzoeksbureau Companen heeft als mogelijke verklaring dat inwoners negatieve ontwikkelingen in brede zin projecteren op hun beeld van de buurt. In die zin geven de cijfers nog aanleiding tot een nadere duiding – bijvoorbeeld in gesprek met de betreffende wijk- of dorpsraad en/of maatschappelijke partners zoals de welzijnsinstellingen of corporaties.

Domein 'omgeving'

- Op het domein Omgeving is het oordeel over de 'staat van de openbare ruimte', 'toegankelijkheid en bereikbaarheid' en 'overige voorzieningen' nagenoeg onveranderd gebleven. In 2022 zijn in alle gebieden de respondenten tevreden over de 'staat van de openbare ruimte' (op een schaal van 5 scoren alle gebieden boven de 3), terwijl in 2019 in 2 wijken/dorpen de score nog onder de 3 lag.
- De waardering van de 'sociale voorzieningen' is achteruitgegaan ten opzichte van 2019. In 2019 waren er 4 wijken/dorpen waar de sociale voorzieningen in de beleving van de inwoners minder goed scoorden (oranje of rood), in 2022 zijn dit er 16. De gemiddelde score op de vijfpuntschaal is voor de sociale voorzieningen gedaald van 3,2 naar 2,9.

Domein 'samen leven'

- Op de meeste onderwerpen op het domein van 'samen leven' is de mening van de respondenten (vrijwel) gelijk gebleven. De veranderingen in de waardering van de verschillende thema's op gemeenteniveau zijn klein.
- In 2019 scoorde een aantal wijken/dorpen (op een schaal van 5) onder de 3 op het thema 'inzet voor de buurt' (het helpen opzetten en organiseren van activiteiten voor de buurt. In 2022 scoren alle gebieden daarboven (3,3 of hoger).
- De waardering van 'aanvullende contacten' is voor twee gebieden wel achteruitgegaan: Schijndel Centrum en Sint-Oedenrode Centrum scoren hier nu lager dan in 2019.
- Er zijn enkele gebieden die, in tegenstelling tot 2019, beneden gemiddeld scoren op het gebied van 'verbondenheid'. Het betreft de gebieden Laar-, Bussel- en Heibunders, Kienehoef, Nijnsel en Veghel-Zuid. Voor dat laatste gebied geldt dat de vergelijking met 2019 niet helemaal op gaat omdat het gebied anders is ingedeeld. De gemiddelde score op gemeenteniveau is overigens niet veranderd.
- Op het gebied van 'buurttoezicht: handelen door buurtbewoners' scoren er meer gebieden beneden gemiddeld dan in 2019. De gebieden Veghel Buitengebied Noordwest, Boschweg Zuidwest, De Borne en Schijndel Centrum scoorden in 2019 gemiddeld of boven gemiddeld en in 2022 onder gemiddeld. Overigens scoort van deze gebieden in 2022 alleen Schijndel Centrum op dit thema oranje (2,7).

[2] Ter vergelijk: landelijk gemiddelde waardering voor veiligheid in de buurt is een 7,5 (bron: Landelijke veiligheidsmonitor 2021).

- Over de ‘zelfredzaamheid en gezondheid’ zijn de inwoners van heel veel gebieden nog steeds zeer positief.

Domein ‘overlast en veiligheid’
- Op het gebied van overlast en veiligheid is de mening van de respondenten niet veel veranderd.
- Wel is de verkeersoverlast in een aantal gebieden toegenomen. Het betreft de volgende gebieden: Veghel buitengebied Noordwest, Kern West, Kinderbos en Cathalijne, Leest, Veghel-Zuid, Boschweg Zuidwest, Hoevenbraak - Hulzebraak, Schijndel Centrum, Hopstraat, Vogelenzang & Dommelrode, Zijtaart, Boskant, Mariaheide, Keldonk, Boerdonk, Boschweg Noordoost.
- Over het gevoel van ‘veiligheid’, ‘beleving van onveilige plekken', 'vermijden van plekken en situaties’ en ‘respectloos gedrag’ zijn de respondenten net als in 2019 zeer positief. Op alle thema’s wordt hier een 4 of hoger gescoord.
- Over het algemeen zijn de inwoners van de gemeente Meierijstad tevreden over de thema’s ‘beleving criminaliteit en slachtofferschap’ en ‘tevredenheid optreden politie’. Binnen deze twee thema’s vallen er een aantal goede punten op. Binnen het thema ‘tevredenheid optreden politie’ zijn vooral in gebied Hopstraat de ondervraagden niet zo tevreden. Over het optreden van de gemeente is men buiten de kernen niet altijd tevreden.

Wijkaanpak

Naar aanleiding van de eerste meting (2019) is een wijkaanpak op leefbaarheid gestart in twee gebieden: Boschweg Noordoost (Bloemenwijk Schijndel), en Veghel-Zuid. In de praktijk bleek het gebied dat in de monitor van 2019 ‘Veghel-Zuid’ besloeg, te groot en te divers is om als één gebied te beschouwen; daarom is dit gebied in 2022 gesplitst in de gebieden ‘Veghel-Zuid’ en ‘Scheifelaar & Veghels Buiten’. Een één-op-één vergelijking tussen 2019 en 2022 is daarom helaas niet goed mogelijk voor Veghel-Zuid: het is niet mogelijk met terugwerkende kracht uitkomsten voor 2019 te presenteren voor de ‘nieuwe’ gebieden ‘Veghel-Zuid’ en ‘Scheifelaar & Veghels Buiten’.
Voor Boschweg Noordoost is die vergelijking tussen 2019 en 2022 wél te maken:
- Het gemiddeld rapportcijfer voor prettig wonen was in 2019 een 7,1 en is in de nieuwe meting gestegen naar een 7,4.
- Het gemiddeld rapportcijfer voor veiligheid in de buurt was in 2019 een 7,3, en is in 2022 gestegen naar een 7,6.
- In 2019 was 32% van de inwoners van Boschweg Noordoost ‘tevreden’ of ‘zeer tevreden’ over het totale functioneren van de gemeente, en in 2022 is dat 40 %.
- In 2019 was 43% van de inwoners aldaar ‘tevreden’ of ‘zeer tevreden’ over het functioneren van de politie, en in 2022 is dat 54%.

Kortom, in Boschweg Noordoost lijkt zich een stijgende lijn af te tekenen. Het is natuurlijk niet met zekerheid te zeggen dat deze stijging een direct gevolg is van de wijkaanpak aldaar, maar het lijkt een positief effect te hebben.

Vervolg
- Van enkele van bovenstaande punten weten we dat deze in lijn zijn met het landelijke beeld. Zo is bijvoorbeeld een landelijk beeld dat er op veel plekken te hard wordt gereden: inschatting is in 30 km-zones op 80% van de wegvakken harder dan 30 km per uur. Ook is het een landelijke trend dat het drukker wordt in het verkeer: het autobezit neemt nog steeds toe en meer mensen geven aan dat ze steeds afhankelijker zijn van de auto. Verder neemt de diversiteit van de

vervoermiddelen toe (denk aan e-bikes, bakfietsen, stepjes, speed pedelec) waardoor op de weg en het fietspad de snelheids- en massaverschillen groter worden en de verkeersveiligheid (en verkeersoverlast) toeneemt.

- Om de uitkomsten van de monitor nog beter te duiden gaan we komende tijd in gesprek met onder meer de betrokken maatschappelijke partners rondom leefbaarheid: denk hierbij aan wijk- en dorpsraden, corporaties, welzijnsinstellingen.
- De gemeente zal de resultaten van de monitor ook gebruiken als input bij beleidsontwikkeling en gesprekken daarover met inwoners en organisaties. Zo zal de monitor bijvoorbeeld ook meegenomen worden in gesprekken rondom de nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen. Ook in de actieteams in de twee wijkaanpakken – in Boschweg Noordoost en Veghel-Zuid – zullen de uitkomsten meewegen in de gesprekken met bewoners en organisaties aldaar.
- Voor inwoners(organisaties) die naar aanleiding van de leefbaarheidsmonitor zelf verbeterinitiatieven willen oppakken zijn bestaande mogelijkheden voor financiële ondersteuning beschikbaar vanuit het budget voor Maatschappelijk initiatieven (participatie.meierijstad.nl/jouwinitiatief). Hierbij ondersteunen de buurtadviseurs en vakinhoudelijke collega's ook met aanvullende kennis en contacten.

Participatie

Bij de totstandkoming van de monitor (in 2019) zijn wijk- en dorpsraden, welzijnsinstellingen en woningcorporaties (ook in het kader van de prestatieafspraken) betrokken. Zij hebben onder meer input geleverd voor de items in de vragenlijst. Bij deze tweede meting is de vragenlijst inhoudelijk niet veel veranderd (met het oog op vergelijkbaarheid tussen 2019 en 2022). De uitkomsten van de monitor zullen in 2023 onderwerp van gesprek zijn met onder meer de woningcorporaties (in het kader van de prestatieafspraken), wijk- en dorpsraden en welzijnsinstellingen. Verder is de leefbaarheidsmonitor zélf een instrument dat de mogelijkheid biedt tot participatie; enerzijds in de vorm van deelname aan de enquête en anderzijds in het gebruik van de uitkomsten (als een open bron voor eenieder). Een voorbeeld van dat laatste is dat de dorpsraad Mariaheide op basis van de eerste meting van de leefbaarheidsmonitor nog een aanvullende enquête heeft gehouden in het dorp, en naar aanleiding daarvan verschillende initiatieven heeft genomen om de leefbaarheid te verbeteren.

Communicatie

- Via een persbericht wordt aan alle inwoners teruggekoppeld dat de leefbaarheidsmonitor online te raadplegen is. Tevens is dit een mogelijkheid om waardering uit te spreken voor alle deelnemers aan de enquête.
- De monitor, de rapportage en de raadsinformatiebrief worden ook gestuurd naar de maatschappelijke partners rondom het thema leefbaarheid, zoals de wijk- en dorpsraden, de woningcorporaties, de welzijnsinstellingen en politie.
- De buurtadviseurs zullen bij de reguliere overleggen van de wijk- en dorpsraden ook aandacht vragen voor de leefbaarheidsmonitor.
- Ook de Adviesraad Sociaal Domein, Platform Ondernemend Meierijstad, Seniorenraad Meierijstad en Stichting Toegankelijk Meierijstad worden geïnformeerd over het verschijnen van de monitor.

Duurzaamheid

Door zo veel mogelijk gebruik te maken van een online vragenlijst (te bereiken via een QR-code op de uitnodigingsbrief, of URL) wordt papier bespaard. Omdat uit de vorige meting bleek dat er in sommige gebieden meer dan gemiddeld behoefte was aan papieren versies, is er wel voor gekozen om deze keer in die gebieden direct een papieren vragenlijst toe te sturen.

Financiën
N.V.T.

Bijlage(n)
- Bijlage 1 - Rapportage Bureau Companen 2023: Leefbaarheidsmonitor Meierijstad

Hoogachtend,

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,	De burgemeester,
	
drs. M.G.C. Wilms-Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij